

ØKOLOGISK

tiltaksplan

2024

Det foregår en mengde økologiske aktiviteter og prosjekter i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Ved å synliggjøre disse, ønsker vi å motivere og inspirere til sterkere satsning på økologi i hele verdikjeden for mat.

Tiltaksplanen følger opp satsningsområdene i Handlingsplan for økt økologisk produksjon, omsetning og forbruk i Oslo og Viken 2022-2026.

Her kan du lese om aktiviteter vi kjenner til per april 2024.

Visjon

- Flere bønder velger å legge om til økologisk produksjon og opplever lønnsom drift, rettferdig lønn og arbeidsvilkår.
- Direktesalg av økologiske produkter fra produsent til forbruker er muligjort.
- Forbrukerne har kunnskap om og velger norsk økologisk mat.
- Offentlig sektor prioriterer og støtter produksjon og forbruk av norsk økologisk mat.
- Distribusjon- og omsetningsleddet, dagligvarebransjen, hotell- og serveringsbransjen tilrettelegger for økt etterspørsel, omsetning og forbruk av økologiske varer fra Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

Kolonihagen

- Flytte produksjonen av flere egne økologiske produkter til Norge, og bidra til økt produksjon og etterspørsel av norske, økologiske produkter.
- Kolonihagen Bakeri har et samarbeid med mål om økt andel økologisk og regenerativt mel fra Sigdal Mølle.
- Ønsker å lansere flere økologiske frukt og grønnsaker med nasjonal distribusjon.
- Fortsette utvikling av verdikjede for økologisk svin, egg og korn.
- Sammen med Horgen gård på Romerike, lage en møteplass for produsenter, forbrukere, kjøpmenn og organisasjoner.

Foto: Ida Marie Strekerud

Holli Mølle

- Samarbeider med ca. 55 økologiske gårder på Østlandet. Alle levende opptatt av å produsere økologisk korn med best mulig kvalitet.
- Sporbarhet: Hver melsekk fra Holli Mølle er merket med bonden som har dyrket kornet i den.
- Lager mel av korn som har en historie på om lag 15 000 år. Holli Mølle er store på urkorn - fra det første kjente kornslaget i vår kultur kalt enkorn, til de mest moderne hvetesortene.
- Produktene er merket med Debio og Nyt Norge.
- Leverer mel til dagligvare, restauranter og små og store bakerier over hele landet.

Oslo kommune

- Systematisk arbeid med sortimentsstyring for å øke andelen økologisk mat. Sortimentsstyring betyr å låse sortimentet i nettbutikken, slik at bestillere kun kan kjøpe varen som har de ønskede merkeordningene o.l.
- Arbeidet har bidratt til at Oslo kommune økte andelen økologisk mat fra ca. 2 % i 2017, til 10,2 % i desember 2023.
- Viktig med forankring i strategiske dokumenter, og tett samarbeid med leverandører gjennom samkjøpsavtalene for mat og drikke.

Foto: DebioInfo

Østfold fylkeskommune

Ambisjon om at minst 30 % av det som tilbys av mat og drikke i skolekantinene på de videregående skolene skal være økologisk.

Skolene og kantinefene får tilbud om praktisk veiledning i sin kantine, samt kurs og webinarer.

Fylkestinget i Østfold har vedtatt at det skal utvikles en matstrategi for Østfold, og i denne vil det være naturlig å også ivareta økologisk produksjon og forbruk.

Coop

- Fortsetter å utvikle det norske økologimarkedet. Ånglamark er Norges største økologiserie.
- 20 % medlemsbonus på Ånglamark hos Coop Mega.
- Coop Mega sponser Økouka og Øyafestivalen.
- Extra har stort utvalg av økologiprodukter i lavprissegmentet.

Smaken av Indre - oppdag lokalmat i Indre Østfold

I 2022 ble [nettsiden Smaken av Indre lansert](#). Det er et digitalt utstillingsvindu for lokalmatprodusenter i kommunen, og samarbeid mellom Indre Østfold kommune, faglag og ulike produsenter. Omfanget av økologisk mat vises i egen oversikt. Siden viser at man lokalt kan handle økologisk mel, bakevarer, kjøtt og grønnsaker fra sju produsenter. I 2021 ble 17 549 daa av jordbruksarealet i Indre Østfold drevet økologisk, og med det er Indre Østfold den kommunen i Norge med mest økologisk drevet areal. Ønsker å bygge stolthet, kunnskap og kompetanse om hva som finnes i regionen, både for innbyggere og andre. Støtter opp om trenden der flere etterspør kortreist mat av høy kvalitet.

Kongsberg kommune

- Har en egen urban landbruksstrategi og bybonde.
- Alle 12 skolene fra 1. til 10. klasse, samt noen barnehager, har egne skolehager ved skolen eller Lågendalsmuseet.
- Det er etablert egen tilskuddsordning for å stimulere til at det lages flere nabolagshager, og «Dyrke-kompis» som tiltak for integrering og fritidskontakter.
- De samarbeider om skolehagene med Dyrk fremtida. Arbeidet med flere Grønne klasserom støttes av Sparebankstiftelsen.

Foto: Ingrid R. Guren

Kalnes videregående skole

- Dyrke mer økologiske grønnsaker til salg via gårdsbutikken eller levere til Bama, og økt bruk i kantina.
- Arbeide for økt økologisk svineproduksjon.
- Øke kompetanse for økologisk produksjon, og øke avlinger på eksisterende produksjon.
- Bruke Husmannsplassen som et sentrum for småskaladyrking og parsellhager. Her kan for eksempel barneskoler i området disponere små arealer til dyrking.

Debio og Matprisen 2024

Matprisen deles ut 11. november på Sentralen i Oslo, og samler hele næringskjeden i matbransjen med utgangspunkt i tematiske knyttet til bærekraft og økologi.

Til grunn for Matprisen ligger konseptet Et bærekraftig måltid, og gjennom prisutdelingen hedres enkeltmennesker og virksomheter som bryr seg og som bidrar til at det serveres flere bærekraftige måltider.

[Les mer på matprisen.no](https://matprisen.no)

Telemarksforskning med partnere

Forskningsprosjektet STYRK skal bidra til å løse utfordringer med markedsføring og omsetning av økologiske grønnsaker, slik at etterspørsel etter økologiske varer i større grad vil dekkes av norsk produksjon.

- Arrangere workshop for produsenter og direkte salgskanaler
- Samle inn data blant småskala produsenter
- Gjennomføre en dialogkonferanse

Matvalget

Jobber for å få flere offentlige og private virksomheter til å vedta kvalitetsmål for og servering av bærekraftige måltider med minst 15 % økologisk mat. Matvalget jobber med kommuner og fylkeskommuner. I 2024 er fokuset å bidra til at tidligere Viken fylkeskommunes satsning på bærekraftige kantiner med minst 30 % økologisk forbruk, videreføres i nye fylker Akershus, Østfold og Buskerud.

Matvalget veileder skolekantiner i fylkene, og løfter kantinas rolle og den matfaglige kompetansen på videregående skoler. Samtidig jobbes det systematisk med å øke forbruket av utvalgte norske økologiske varegrupper.

Foto: Hege Aae

Nofima og Telemarksforskning med partnere

Forskningsprosjektet FATE har som mål å fremme engasjement med bærekraftige matsystemer gjennom å identifisere tankesett blant unge forbrukere, og utvikle tiltak og konkrete endringer i matforsyningskjeden.

- Studere ulike tankesett knyttet til mat og bærekraft blant elever.
- Gjennomføre «Living labs» som skal bidra til mer miljøvennlige kantiner og handling.
- Gjennomføre et opplæringsprogram for utvalgte skoler i Østfold.

Norsk Landbruksrådgiving

- [Markdager](#) i økologisk korn, grovfôr og grønnsaker i vekstsesongen
- [Innføringskurs](#) i allsidig småskala grønnsaksdyrking, syv kvelder
- Økologisk førsteråd, med gårdsbesøk av rådgiver for å diskutere muligheter for omlegging til økologisk produksjon
- Økologisk rådgivingsavtale, for omlegging fra konvensjonell til økologisk produksjon
- [Nyhetsbrev](#) om økologisk korn, grovfôr og frukt og bær
- [Fagbladet Økologisk Landbruk](#)

Foto: DebiInfo

Økouka

En feiring av norsk, økologisk mat som formidler råvarer, kunnskap og inspirasjon innen landbruk og matproduksjon.

Økouka arrangeres i uke 38.

Se informasjon og program her:

- [Program Økouka i Buskerud](#)
- [Program Økouka i Oslo og Akershus](#)
- [Program Økouka i Østfold](#)

Det Kongelige selskap for Norges vel

Prosjekt «Nye verdikjeder for økologiske norske erter for vegetabiliske næringsmidler» skal finne fram til økologiske ertesorter av god og reproducerbar kvalitet egnet til humant konsum. De skal:

- Etablere og følge opp feltforsøk på Hellerud gård og Nordre Lie gård i vekstsesongen 2024.
- Analysere næringsmiddelkvalitet og næringsinnhold i ertene.
- Fermentere ertene til Tempeh.
- Dokumentere potensialet og egnetheten av de valgte sortene.

Støttes med midler fra Klima- og miljøprogrammet.

Økologisk Norge

Les om prosjektet [Dyrk Framtida – Skolehager i Norge](#)

Utvikler materiell og konsepter, og samarbeider og veileder skoler som ønsker en bærekraftig og økologisk skolehage. Det er nå etablert 54 skolehager i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

- Holder kurs for prosjektskoler
- Arrangerer nettverksmøter
- Videreutvikler undervisningsmateriell
- Utgir nyhetsbrev

Aremark kommune og Haldenvassdraget Permakulturforening

Aremark sentrum skal transformeres til grønne møteplasser og økologisk permakulturpark. Det skal plantes frukttrær, bærbusker, grønnsaker, urter og spiselige blomster. Målet er å engasjere hele lokalsamfunnet og alle innbyggere på en positiv måte, gi dyrkeglede og kunnskap om et bærekraftig landbruk.

Det er satt i gang både studiering og hagegruppe. Andre folk fra nærliggende kommuner er også engasjert.

De Haes Gartneri

Et heløkologisk gartneri på Hadeland. De produserer selv alt de selger, og har et stort utvalg av grønnsaksplanter, urter og blomster til private og næring. Deres store utvalg gjør dem særlig viktige for markedshager, andelslandbruk og andre med en variert produksjon.

- Kurs i kjøkkenhagedyrking, oppal og veksthusdyrking
- Prosjektering og anlegg av kjøkkenhager

[Les mer her.](#)

Nofima

Gjennom [Økologiprogrammet](#) kan virksomheter som ønsker å foredle, bevare og emballere økologiske produkter, få støtte til økt kompetanse og bistand til ulike utfordringer.

- Gir faglig bistand og veiledning til prosessoptimalisering, produktutvikling, produktkvalitetsforbedringer eller lignende
- Gir tilbud om besøk og oppfølging i egen bedrift eller i [Nofimas pilothaller](#) med bistand av relevante fagpersoner.
- Tilbyr økologiske fagkurs for produsenter, innen blant annet baking, bruk av økologiske urter i spekepølse, samt foredling av økologiske grønnsaker.

Bygdø Kongsgård

Oslos største økologiske melkeprodusent med besøkstun, rideskole, økologisk matproduksjon, kafé og gartneri. På [Bygdø Kongsgård](#) jobber de med hele verdikjeden fra jord og fjøs, til servering og videreforedling av egne produkter. Bygdø Kongsgård tar imot ca. 12 000 besøkende til familiedager, undervisningsopplegg til skoleklasser og barnehager, i tillegg til å arrangere hagebruk- og matrelaterte kurs.

Bygdø Kongsgård er et av Oslos viktigste friluftsområder for befolkningen, der de besøkende kan oppleve et levende økologisk gårdsbruk og kulturlandskap.

Buskerud Bonde- og Småbrukarlag

Fjellandbrukssenteret, Fjellnettverket og prosjektet «Kartlegging av mogelegheiter for frukt- og bærproduksjon i Fjellandbruket» samarbeider om å arrangere to webinarer for å se på muligheter og potensial for økt produksjon av grønnsaker, frukt og bær i fjellandbruket.

Her kan du bli inspirert, og få vite om nettverk og kompetansemiljø som også er nyttig for deg som ønsker å drive økologisk.

Markedshager i Norge

Møteplass for læring og erfaringsutveksling for de som driver en profesjonell markedshageproduksjon. Det er et mål å Debiosertifisere flere markedshager. De fleste jobber allerede etter økologiske prinsipper.

- [Markedshage.no](#) som kunnskapsbank
- Webinarserie i vårhalvåret

Knyttet til prosjektet «Robust småskala grønt». Arbeidet følges opp med prosjektet «Nettverk for markedshager i Buskerud, Akershus, Østfold og Oslo» for å fremme bærekraftig småskaladyrking og nettverksbygging mellom dyrkerne.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Jobber med REKO-prosjektet. Her stimulerer de til en større markedstilgang for små økologiske produsenter og gir dem en mulighet til å teste innovative økologiske produkter hos forbrukere via REKO-ringene. Som en følge av prosjektet, er det mange svært aktive REKO-ringer i Oslo, Østfold, Buskerud og Akershus.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

- Lage økologisk tiltaksplan for 2024 med økt antall aktører og initiativer.
- Sammen med aktører i matverdikjeden, vise flere omsetningstall som ikke omfattes av dagens offentlige tallmateriale for økologisk.
- Fremme økologisk inn i nasjonale og regionale miljøvirkemidler.
- Starte arbeidet med Miljøfyrtårnsertifisering. Info og veiledning fra Matvalget.
- Fremme innkjøp av økologiske matvarer ved interne anbud og kommunikasjon.
- Gjennom høringsinnspill og dialog, foreslå nye tiltak i nasjonal strategi for økologisk jordbruk.

Skann QR-koden for å se handlingsplanen og kontaktinformasjon:

Økologisk landbruk kan bidra til å nå flere av FNs bærekraftsmål.